

**Oordeel: Gehandeld overeenkomstig de zorgvuldigheidseisen**

**Samenvatting: Patiënte, een vrouw van 80-90 jaar, liep drie weken voor het overlijden bij een val een hoge dwarslaesie op. Zij kon haar armen en benen niet meer gebruiken en werd bedlegerig en geheel afhankelijk van zorg. Voor patiënte, voorheen een actieve vrouw, was deze situatie ondraaglijk en uitzichtloos. Vanaf een week voor het overlijden sprak zij herhaaldelijk met de arts over euthanasie. Voor de arts was invoelbaar dat patiënte op haar leeftijd geen energie meer kon opbrengen om te wennen aan een leven waar zij volledig afhankelijk van derden zou zijn. De commissie kan zich hierin vinden. De situatie waarin patiënte terecht was gekomen rechtvaardigde het inwilligen van het verzoek van patiënte om euthanasie op betrekkelijk korte termijn.**

**ORDEEL**

van de Regionale toetsingscommissie euthanasie voor de Regio (...) betreffende de melding van levensbeëindiging op verzoek

(...)

**1. PROCEDURE**

De commissie heeft van de gemeentelijke lijkschouwer de stukken ontvangen als bedoeld in artikel 10 van de Wet op de lijkbezorging inzake de melding van de arts van levensbeëindiging op verzoek bij patiënte.

De navolgende stukken zijn ontvangen:

Formulier lijkschouwer

Verslag arts

Verslag consultant

Aanvullende gegevens:

- specialistenbrieven
- patiëntenjournaal

## **2. FEITEN EN OMSTANDIGHEDEN**

**Uit de verslaglegging van de arts en de consulent en de overige ontvangen gegevens is gebleken ten aanzien van:**

### **a. Karakter van het lijden, voorlichting en alternatieven**

Patiënte, een vrouw van 80 - 90 jaar, kwam ruim drie weken voor het overlijden ten val waardoor zij een complete dwarslaesie ter hoogte van C7 opliep. Er was sprake van een tetraplegie en af en toe spasmes in de beide benen. Patiënte leed al een paar maanden onder draaiduizeligheid en toenemende vermoeidheid.

Genezing was niet mogelijk. De behandeling was uitsluitend nog palliatief van aard.

Het lijden van patiënte bestond uit de volledige bedlegerigheid en afhankelijkheid van de zorg van anderen als gevolg van verlamming van al haar ledematen. Patiënte, voorheen een actieve dame, was tot niets meer in staat waaronder het niet meer zelfstandig kunnen eten en drinken. Patiënte voelde zich gevangen in haar eigen lichaam. Zij leed onder de uitzichtloosheid van haar situatie.

Patiënte ervoer haar lijden als ondraaglijk. De arts was ervan overtuigd dat het lijden voor patiënte ondraaglijk en naar heersend medisch inzicht uitzichtloos was.

Er waren geen voor patiënte aanvaardbare mogelijkheden meer om het lijden te verlichten.

Uit de stukken kan worden afgeleid dat de arts en de specialisten patiënte voldoende hebben voorgelicht over de situatie waarin zij zich bevond en haar vooruitzichten.

### **b. Verzoek tot levensbeëindiging**

Ruim twee weken na haar val, had patiënte met de behandelend specialisten over euthanasie gesproken.

Een week voor het overlijden heeft patiënte voor het eerst met de arts over euthanasie gesproken en hem daarbij direct om daadwerkelijke uitvoering van de levensbeëindiging verzocht. Sindsdien hebben de arts en patiënte meerdere gesprekken gevoerd.

Volgens de arts was er sprake van een vrijwillig en weloverwogen verzoek.

### **c. Consultatie**

De arts raadpleegde als consulent een onafhankelijke SCEN-arts. De consulent bezocht patiënte twee dagen voor de levensbeëindiging nadat hij door de arts over patiënte was geïnformeerd en inzage had gekregen in de relevante medische documentatie.

De consulent gaf in zijn verslag een samenvatting van de ziektegeschiedenis en de aard van het lijden van patiënte.

In zijn verslag kwam de consulent mede op basis van het gesprek met patiënte tot de conclusie dat aan de zorgvuldigheidseisen was voldaan.

### **d. Uitvoering**

De arts heeft de levensbeëindiging op verzoek uitgevoerd met de middelen, in de hoeveelheid en op de wijze als aanbevolen in de KNMG/KNMP Richtlijn Uitvoering euthanasie en hulp bij zelfdoding van augustus 2012.

### **3. BEOORDELING**

De commissie toetst achteraf het handelen van de arts aan de hand van de zorgvuldigheidseisen vastgelegd in artikel 2 van de Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding. De commissie overweegt of er naar heersend wetenschappelijk verantwoord medisch inzicht en naar in de medische ethiek geldende normen aan de zorgvuldigheidseisen is voldaan.

De commissie constateert dat patiënte voor haar val een actieve vrouw was die samen met haar partner thuis woonde zonder zorg. Na de val waarbij patiënte een hoge dwarslaesie opliep met als gevolg dat zij haar armen en benen niet meer kon gebruiken en zij volledig bedlegerig werd, zodat zij geheel afhankelijk werd van de zorg van derden, ervoer patiënte geen kwaliteit van leven meer. Zij had een mooi leven gehad. Haar situatie na de val was voor haar onverdraaglijk en uitzichtloos. Voor de arts was het invoelbaar dat patiënte op haar leeftijd geen energie meer kon opbrengen om te wennen aan een leven waar zij volledig afhankelijk van derden zou zijn en blijven. De commissie kan zich hierin vinden. De situatie waarin patiënte terecht was gekomen, rechtvaardigde het inwilligen van het verzoek van patiënte om euthanasie op betrekkelijk korte termijn.

Gelet op bovenstaande feiten en omstandigheden is de commissie van oordeel dat de arts tot de overtuiging kon komen dat er sprake was van een vrijwillig en weloverwogen verzoek van de patiënte en van uitzichtloos en ondraaglijk lijden. De arts heeft de patiënte voldoende voorgelicht over de situatie waarin deze zich bevond en over haar vooruitzichten. De arts is met patiënte tot de overtuiging kunnen komen dat er voor de situatie waarin zij zich bevond geen redelijke andere oplossing was. De arts heeft tenminste één andere, onafhankelijke arts geraadpleegd, die patiënte heeft gezien en schriftelijk zijn oordeel heeft gegeven over de zorgvuldigheidseisen. De arts heeft de levensbeëindiging op verzoek medisch zorgvuldig uitgevoerd.

### **4. BESLISSING**

De arts heeft gehandeld overeenkomstig de zorgvuldigheidseisen bedoeld in artikel 2 lid 1 van de Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding.